

Centrālā statistikas
pārvalde

CSP sociālās statistikas apsekojumi

Sociālās statistikas departamenta direktora vietniece

Sigita Purona Sida

Akadēmiskās brokastis

2022

Centrālā statistikas
pārvalde

- Eiropas Savienības statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem (EU-SILC)
- Darbaspēka apsekojums (DSA)
- Tautas un mājokļu skaitīšana (TS)
- Mājsaimniecību budžeta apsekojums (MBA)
- Pieaugušo izglītības apsekojums (AES)
- Eiropas veselības apsekojums (EHIS)
- Nepārtrauktās profesionālās izglītības apsekojums (CVTS)
- Ceļotāju apsekojums (TŪRISMS)
- Aptauja par interneta lietošanu (IKT)
- Laika izlietojuma apsekojums (TUS)
- Ar dzimumu saistīts vardarbības apsekojums (DSVA)
- Latvijas iedzīvotāju mobilitāte (MOBILITĀTE)
- Energoresursu patēriņš mājsaimniecībās

Centrālā statistikas
pārvalde

Statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem (EU-SILC)

Apsekojuma mērķis

EU-SILC apsekojuma mērķis ir iegūt informāciju par iedzīvotāju dzīves apstākļiem - ienākumiem, mājokli, nodarbinātību, veselību, materiālo nenodrošinātību, monetārās nabadzības un ienākumu nevienlīdzības indikatoriem.

Centrālā statistikas
pārvalde

- **Veidlapu indeksi:** 1-EU-SILC, 2-EU-SILC, 3-EU-SILC, 4-EU-SILC, 5-EU-SILC.
- **Datu līmeņi:** kā mājsaimniecības, tā arī personas (16+), kas dzīvo šajās mājsaimniecībās.
- **Izlases lielums:** ~8 000 mājsaimniecības, atbildētība (iegūtie dati) ~6 000 mājsaimniecības un ~11 000 personas 16+.
- **Apsekojuma norise:**
 - Tiek veikts katru gadu, kopš 2005. gada.
 - Lauka darba laiks: februāris – jūlijs.
- **Datu salīdzināmība:** Latvija un ES sākot ar 2005. g.
- **Administratīvie dati:** PMLP, VID, VSAA, UGF, NVA

Centrālā statistikas
pārvalde

Galvenie pieejami rādītāji un griezumi

- Mājsaimniecību ienākumi;
- Monetārā nabadzība, nevienlīdzība un sociālā atstumtība;
- Mājsaimniecību sastāvs;
- Mājokļi;
- Iedzīvotāju veselības pašvērtējums un paradumi;
- Rotējošie 3 vai 6-gadīgie moduļi (Labsajūta, Trūkuma pārmantošana no paaudzes paaudzē, Sociālā līdzdalība, Dalība un sociālajā un kultūras dzīvē, Pārmērīgas parādsaistības, Bērnu veselība uc.)
- Latvijas statistiskie/ plānošanas reģioni;
- Pilsētas vs lauki;
- Mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu kvintīļu grupas;
- Mājsaimniecību demogrāfiskie tipi;
- Zem vs virs nabadzības riska sliekšņa;
- Dzimumi;
- Vecuma grupas (10 gadīgās un lielākas);
- Sociālekonomiskie statusi;
- Izglītības līmeņi

Centrālā statistikas
pārvalde

Dati pētniekiem

- EU-SILC apsekojums sniedz informāciju par ienākumu sadali, nabadzību un sociālo atstumtību, kā arī dažādiem ES politikas pasākumiem, kas tiek īstenoti dzīves apstākļu un nabadzības jomā, piemēram, attiecībā uz bērnu nabadzību, piekļuvi veselības aprūpei un citiem pakalpojumiem, mājokļiem, pārmērīgām parādsaistībām un dzīves kvalitāti.
- Galvenais datu avots mikrosimulācijas un ienākumu sadales un nabadzības rādītāju ātro novērtējumu vajadzībām.

Centrālā statistikas
pārvalde

Darbaspēka apsekojums DSA

Apsekojuma mērķis

DSA galvenais mērķis ir iegūt kvalitatīvu un starptautiski salīdzināmu informāciju par darba tirgu, izmantojot vienotu likumdošanu un metodoloģiju visās ES valstīs.

Centrālā statistikas
pārvalde

DSA norises laiks

- Uzsākts 1995. gada novembrī
- No 1995. līdz 2001. gadam 2 reizes gadā – maijā un novembrī
- No 2002. gada nepārtraukts apsekojums (intervijas katru nedēļu), rezultātu publicēšana par ceturksni

Izlases lielums 2022. gadā – 29 757 mājokļi gadā.

Mājokļi DSA piedalās četras reizes ar 13 nedēļu pārtraukumu, 39 nedēļu pārtraukumu un 13 nedēļu pārtraukumu.

Datu salīdzināmība: Latvija un ES sākot ar 1998. gadu.

Administratīvie dati: PMLP, VID, VSAA, NVA

Datu publicēšana: mēneša novērtējums, ceturkšņa, gada rezultāti

Centrālā statistikas
pārvalde

DSA galvenie rādītāji un griezumi

Latvijas iedzīvotāji, kas dzīvo privātajās mājāsaimniecībās (15-89 un 15-74 gadu vecumā) pēc ekonomiskās aktivitātes (nodarbinātie, bezdarbnieki, ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji)

- Pa reģioniem
- Pilsēta
- Lauki
- pēc dzimuma, vecuma, izglītības līmeņa,
- pa saimnieciskās darbības veidiem, profesijām pašreizējā darbavietā (nodarbinātajiem) vai pēdējā darbavietā (bezdarbniekiem)

Centrālā statistikas
pārvalde

Būtiskākas izmaiņas un ieguvumi ieviešot IESS (Eiropas statistika par personām un mājsaimniecībām)

EU-SILC:

- Uzlabojusies salīdzināmība ar citiem sociālās statistikas apsekojumiem (vienoti pamata mainīgie - core variables);
- ieviests rotējošo moduļu plāns - aktuālo papildus tēmu salīdzināmība starp gadiem pašā EU-SILC

DSA:

- Par ekonomisko aktivitāti aptaujājam 15-89 (iepriekš 15-74);
- Daudzgaļu mainīgais plāns 8 gadiem moduļiem un atsevišķi rādītāji (migrācijas iemesli no 2021.g; pieaugušo piedalīšanās izglītībā un veselības stāvokļa novērtējums - katru otro gadu no 2022)

Centrālā statistikas
pārvalde

Mājsaimniecību budžetu apsekojums

Apsekojuma mērķis

Iegūt kvalitatīvu un starptautiski salīdzināmu informāciju par mājsaimniecību patēriņu.

Nodrošina:

- Informāciju patēriņa cenu (inflācijas) indeksa aprēķināšanai;
- Informāciju IKP (iekšzemes kopprodukta novērtēšanai) (mājsaimniecības gala patēriņš);

Centrālā statistikas
pārvalde

MBA norises laiks

- Uzsākts 1996. gadā
- Ikgadējs apsekojums no 1996.–2000.g.
- Izmainīts dizains kopš 2001.g., pārtraukums
- No 2002.g.-2014.g. ikgadējs apsekojums, pilnībā salīdzināmi dati saskaņā ar starptautisko patēriņa izdevumu klasifikāciju COICOP ANO 2003
- 2015.g.-2016.g. un 2019.g. – dati vākti saskaņā ar ECOICOP patēriņa izdevumu klasifikāciju

Izlases lielums 2019. gadā – 11 223 mājsaimniecības, apsekotas 2 647 mājsaimniecības

Datu salīdzināmība: no 2002. gada

Administratīvie dati: PMLP, VZD, VID

Centrālā statistikas
pārvalde

Pieejamie rādītāji un griezumi

- Patēriņa izdevumu sastāvs un struktūra (vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī)
- Mājsaimniecības patēriņa izdevumu detalizēts sastāvs (vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli gadā).
- Pārtikas produktu patēriņš (vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli gadā).
- Pa statistiskajiem reģioniem
 - Teritoriālais dalījums:
 - Latvija
 - Pilsēta
 - Lauki
 - Atsevišķi:
 - naudā
 - natūrā
 - Mājsaimniecību grupās:
 - sociālekonomiskajās grupās
 - pēc mājsaimniecības tipa
 - pēc galvenā pelnītāja vecuma un dzimuma
 - pēc bērnu skaita
 - pēc personu skaita
 - pēc galvenā pelnītāja izglītības līmeņa
 - kvintīļu grupās.

Centrālā statistikas
pārvalde

Izmaiņas no 2026.gada, salīdzinot ar 2019.gadu

Apsekojuma juridiskais pamatojums Eiropas Savienībā:

- Līdz 2019.g. ieskaitot – Džentelmeņu vienošanās
- Sākot no 2026.g. saskaņā ar Ietvarregulu 2019/1700, MBA vācamo mainīgo sarakstu ES dalībvalstīs nosaka

Ieviešanas regula un Deleģētā regula, lai visās ES dalībvalstīs dati tiktu vākti pēc vienotas metodoloģijas

- Mājsaimniecības radniecības matrica
- Ienākumi tiks vākti no reģistriem

Centrālā statistikas
pārvalde

Dati pētniekiem

- Mājsaimniecību patēriņa izdevumu līmenis un struktūra gan valstī kopumā, gan dažāda tipa apdzīvotās vietās; patēriņa īpatnības, atkarībā no mājsaimniecību sociālās piederības, tās locekļu skaita, bērnu skaita u.c. rādītājiem;
- Raksturots uztura produktu patēriņa līmenis.

! Atbildētība

Centrālā statistikas
pārvalde

Pieaugušo izglītības apsekojums (PIA)

Apsekojuma mērķis

Iegūt starptautiski salīdzināmus datus par pieaugušo iedzīvotāju piedalīšanos mūžizglītībā - mācībām izglītības iestādēs, kursu un semināru apmeklējumiem, pašizglītošanos un citām izglītošanās aktivitātēm.

Centrālā statistikas
pārvalde

- **Apsekojuma norise:**
 - Apsekojuma mērķauditoriju veido cilvēki vecumā no 25 līdz 64 gadiem.
 - Apsekojums notiek reizi piecos gados (2007, 2011, 2016, 2022)
 - Šogad lauka darbi uzsākti 1. augustā
- **Izlases lielums:** 10 000 personas privātajās mājsaimniecībās
- **Datu salīdzināmībā:** ES sākot ar 2019. gadu
- **Administratīvie dati:** PMLP, VID

Centrālā statistikas
pārvalde

Galvenie pieejami rādītāji un griezumi

- Informācija par mājsaimniecību un personu;
- Informācijas pieejamība par iespējam mācīties;
- Piedalīšanās formālajā izglītībā un apmācībā;
- Piedalīšanās neformālajā izglītībā;
- Grūtības piedalīties formālajā un neformālajā izglītībā un apmācībās;
- Piedalīšanās ikdienas mācībās;
- Valodu prasmes.

Reģioni

Dzimums

Vecuma grupa

Izglītība

Nodarbinātības statuss

Centrālā statistikas
pārvalde

Dati pētniekiem

Izmanto Izglītības un zinātnes ministrija mūžizglītības stratēģijas ieviešanas gaitas monitoringam. Mūžizglītības stratēģijas ieviešana tiek īstenota, piedāvājot visiem Latvijas iedzīvotājiem, kas vēlas vai kam ir obligāti noteikta izglītības iegūšana, izglītību, kas nodrošina iekļaušanos darba tirgū un aktīvu līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā, kā arī iegūto informāciju izmanto, lai apzinātu izglītošanās iespējas dažādos valsts reģionos un pilnveidotu pieaugušo apmācības sistēmu valstī.

Centrālā statistikas
pārvalde

Aptauja par interneta lietošanu (IKT)

Apsekojuma mērķis

Iegūt kvalitatīvu un starptautiski salīdzināmu informāciju par iedzīvotāju interneta lietošanas paradumiem un mājsaimniecību piekļuvi internetam.

Centrālā statistikas
pārvalde

- **Apsekojuma norise:**
 - Apsekojums tiek veikts katru gadu, kopš 2004. gada.
 - Lauka darba norises laiks: janvāris – jūnijs.
- **Izlases lielums:** ~8500 personas (Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 16 – 74 gadiem).
- **Datu salīdzināmībā:** Latvija un ES sākot ar 2004. g.
- **Administratīvie dati:** PMLP

Centrālā statistikas
pārvalde

Galvenie pieejami rādītāji un griezumi

- Interneta pieejamība mājsaimniecībās.
- Personu interneta lietošanas biežums.
- Interneta lietošanas mērķi.
- Personu paradumi iepērkoties internetā.
- Personu sadarbība ar valsts, pašvaldību vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, izmantojot internetu.
- Mainīgie jautājumu moduļi (piemēram, e-prasmes, lietu interneta lietošana, privātums un personas datu aizsardzība un citi)

Reģioni

Citi griezumi:

- Pilsētas
- Pilsētas (bez Rīgas)
- Lauki

Centrālā statistikas
pārvalde

Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojums (DSVA)

Apsekojuma mērķis

Noskaidrot, kādi ir vardarbības izplatības rādītāji Latvijā

Centrālā statistikas
pārvalde

Pilota aptauja – 2018. gadā. Izlase 1000 respondenti, atbildēja 534;

Norises laiks – Lauka darbi 2021. gada 15.augusts – 2022. gada 10. janvāris;

Izlases apjoms un atbildētība:

Izlases apjoms – 10 407 personas, atbildēja – 6 300;

Rezultātu publicēšana – 2022. gada 19. augusts.

Datu salīdzināmība: Latvija un ES sākot ar 2005. g.

Administratīvie dati: PMLP

Centrālā statistikas
pārvalde

Galvenie pieejami rādītāji un griezumi

- Starppersonu vardarbība – vardarbība intīmo partneru starpā, vardarbība mājsaimniecībā, vardarbība no citām personām.
 - Vardarbības biežums
 - Vardarbības sekas
- Seksuālā uzmākšanās darbavietā
- Vardarbība bērnībā – fiziskā un emocionālā vardarbība no vecāku puses un vecāku starpā, seksuālā vardarbība.
- Vajāšana
- Vardarbības uztvere un informētība par palīdzību cietušajiem
- Pēc dzimuma
- Pēc vecuma
- Rīga, pārējās pilsētas, lauki
- Izglītības līmeņa

Centrālā statistikas
pārvalde

Latvijas iedzīvotāju mobilitātes apsekojums

Apsekojuma mērķis

Iegūt starptautiski salīdzināmu statistiku par iedzīvotāju mobilitāti, kas nepieciešama teritoriālās un transporta plānošanas, vides aizsardzības un citās jomās.

Centrālā statistikas
pārvalde

Aptaujas norise (2017, 2021): no augusta beigām līdz decembra vidum

Izlases apjoms un atbildētība: 8978, iegūtas atbildes 5427 personas

Datu salīdzināmība: Starp valstīm - neregulāra. LV piedalās tikai granta uzsaukumos, 2017. gadā - 5 valstis, 2021 - 2 valstis

Centrālā statistikas
pārvalde

Galvenie pieejami rādītāji un griezumi

- respondenti, kuriem bija vismaz viena pārvietošanās piešķirtajā nedēļas dienā (% no kopējā skaita)
- vidējais braucienu skaits personai dienā
- vidējais brauciena garums personai dienā (km)
- vidējais brauciena ilgums personai dienā (minūtes)
- pasažierkilometri
- automašīnas noslogojums
- Izmantotais transporta/ pārvietošanās veids
- Brauciena/ pārvietošanās iemesls
- Brauciena laikā vadītās vieglās automašīnas degvielas veids
- Dienas veids: DD, BD un VisasD
- Dzimums, vecuma grupa, izglītības līmenis, ekonomiskās aktivitātes statuss
- Aprēķini tiek veikti pret mobilajiem iedzīvotājiem vai uz visu populāciju

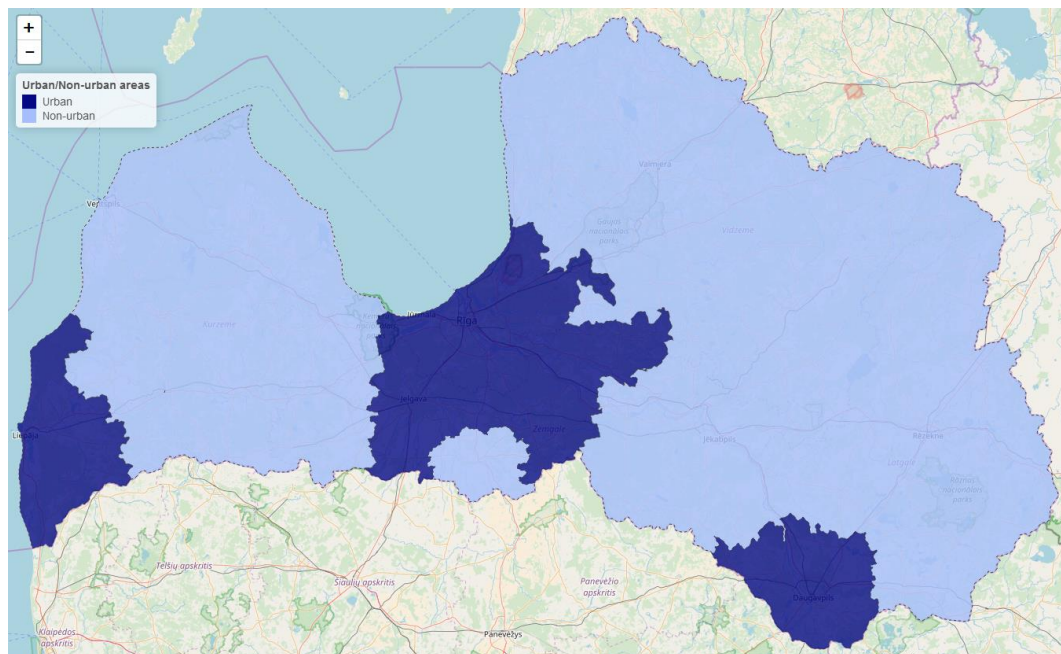

Centrālā statistikas
pārvalde

Ģeogrāfiskie dalījumi

Finansē
Eiropas Savienība

- Īsie braucieni pilsētās un to svārstmigrāciju zonās* līdz 100 km (**urbānās zonas**)
- Īsie braucieni līdz 300km (**urbānā** + **neurbānā** zona jeb visa Latvija)
- Republikas pilsētas
- Statistiskie reģioni

* Latvijā par pilsētām un to svārstmigrāciju jeb urbānajām zonām tiek uztvertas **Rīgas, Jelgavas, Daugavpils** un **Liepājas** pilsētas ar konkrētiem blakusesošajiem novadiem (iedalījums pirms administratīvi teritoriālās reformas 01.07.2021.). Pārvietošanās, kur sākuma punkts un galamērķis atrodas šajās zonās, kā arī pārvietošanās attālums ir mazāks par 100 km.

Centrālā statistikas
pārvalde

Dati pētniekiem

- Esošās situācijas novērtēšanai par iedzīvotāju pārvietošanos (t.sk. aktīvo pārvietošanās veidu izmantošana)
- Teritoriju transporta sistēmas plānošanā (transporta veidu attīstīšanai, piemēram «Rail Baltica» Baltijas posma plānošanai)
- Vides aizsardzība (transporta sistēmas radītās CO2 emisijas)

Centrālā statistikas pārvalde

<https://stat.gov.lv/lv/petniecibai>

sigita.purona-sida@csp.gov.lv